

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

22 decembrie 2010*

În cauzele conexe C-444/09 și C-456/09,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 234 CE de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de A Coruña (Spania) și de Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de Pontevedra (Spania), prin deciziile din 30 octombrie 2009 și din 12 noiembrie 2009, primite de Curte la 16 și, respectiv, la 23 noiembrie 2009, în procedurile

Rosa María Gavieiro Gavieiro (C-444/09),

Ana María Iglesias Torres (C-456/09)

împotriva

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria de la Xunta de Galicia,

* Limba de procedură: spaniolă.

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J.N. Cunha Rodrigues, președinte de cameră, domnii A. Arabadjiev, A. Rosas, U. Lõhmus și A. Ó Caoimh (raportor), judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru doamna Iglesias Torres, de M. Costas Otero, abogada;
- pentru Consellería de Educación e Ordenación Universitaria de la Xunta de Galicia, de A. López Miño, în calitate de agent;
- pentru guvernul spaniol, de domnul J. Rodríguez Cárcamo, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de domnii M. van Beek și G. Valero Jordana, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Cererile de pronunțare a unor hotărâri preliminare privesc interpretarea clauzei 4 din Acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat la 18 martie 1999 (denumit în continuare „acordul-cadru”), anexat la Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP (JO L 175, p. 43, Ediție specială, 05/vol. 5, p. 129).
- ² Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două litigii între doamna Gavieiro Gavieiro și, respectiv, doamna Iglesias Torres, pe de o parte, și Consellería de Educación e Ordenación de la Xunta de Galicia (Departamentul pentru educație și universități din cadrul administrației Comunității autonome Galicia, denumit în continuare „Consellería”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acesteia din urmă de a acorda cu efect retroactiv un spor de vechime trienal.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

- 3 Potrivit articolului 1 din Directiva 1999/70, scopul acesteia este „punerea în aplicare a acordului-cadru [...] încheiat [...] între organizațiile de tip confederativ generale CES, UNICE și CEEP, anexat la [această] directivă”.
- 4 Potrivit articolului 2 primul și al treilea paragraf din aceeași directivă:

„Statele membre adoptă și pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la data de 10 iulie 2001 sau se asigură că, până la această dată, partenerii sociali adoptă dispozițiile necesare prin acord, statele membre fiind obligate să adopte orice dispoziție necesară care să le permită garantarea în orice moment a rezultatelor impuse de prezenta directivă. Statele membre informează de îndată Comisia în acest sens.

[...]

Atunci când statele membre adoptă dispozițiile prevăzute la alineatul (1), ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere în momentul publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.”

5 În temeiul articolului 3, Directiva 1999/70 a intrat în vigoare la 10 iulie 1999, data publicării sale în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

6 Potrivit clauzei 1 din acordul-cadru:

„Obiectivul [acestuia] este:

(a) îmbunătățirea calității muncii pe durată determinată, asigurând aplicarea principiului nediscriminării;

(b) stabilirea unui cadru pentru împiedicarea abuzurilor care pot rezulta din folosirea raporturilor sau contractelor de muncă pe durată determinată succesive.”

7 Clauza 2 alineatul (1) din acordul-cadru are următorul cuprins:

„Prezentul acord se aplică în cazul lucrătorilor pe durată determinată care au un contract de muncă sau un raport de muncă, definite în legislația, convențiile colective sau practicile în vigoare în fiecare stat membru.”

8 Lucrătorul pe durată determinată este definit în clauza 3 alineatul (1) din acordul-cadru astfel: „o persoană care are un contract sau un raport de muncă pe durată determinată, încheiate direct între angajator și lucrător, în care încetarea contractului sau a raportului de muncă este determinată de condiții obiective, cum ar fi împlinirea termenului, îndeplinirea unei sarcini determinate sau producerea unui eveniment determinat”.

- 9 Clauza 4 din acordul-cadru, intitulată „Principiul nediscriminării”, prevede la alineatele (1) și (4):

„(1) În ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă, angajații cu contract pe durată determinată nu sunt tratați într-un mod mai puțin favorabil decât lucrătorii cu contract pe durată nedeterminată comparabili, numai pentru că aceștia au un contract sau un raport de muncă pe durată determinată, cu excepția cazului în care tratamentul diferențiat este justificat de motive obiective.

[...]

(4) Condițiile de vechime corespunzătoare unor condiții de încadrare speciale sunt aceleași pentru lucrătorii cu contract pe durată determinată și pentru cei cu contract pe durată nedeterminată, cu excepția situației în care condițiile de vechime diferite sunt justificate de motive obiective.”

Reglementarea națională

- 10 Articolul 149 alineatul 1 punctul 18 din Constituția spaniolă (denumită în continuare „Constituția”) conferă statului spaniol competența exclusivă în privința stabilirii regimului juridic de bază al administrației publice și a regimului statutar de bază al funcționarilor acesteia.
- 11 Conform articolului 4 din Legea privind funcționarii civili ai statului, aprobată prin Decretul 315/1964 (Decreto 315/1964, por el que se aprueba la Ley articulada de

funcionarios civiles del Estado) din 7 februarie 1964 (BOE n° 40 din 15 februarie 1964, p. 2045, denumită în continuare „LFCE”), persoanele care, în temeiul unei nuni legale, ocupă posturi permanente, fac parte din personalul statutar și primesc remunerații sau alocații fixe din bugetul general al statului destinat personalului sunt funcționari de carieră.

- 12 Articolul 5 alineatul 2 din LFCE prevede că persoanele care, din considerente de necesitate sau de urgență, ocupă posturi statutare până la ocuparea lor de către funcționari de carieră sunt funcționari temporari.
- 13 Funcționarii temporari primeau, în conformitate cu articolul 104 alineatul (3) din LFCE, salariul corespunzător categoriei din care făcea parte postul vacant.
- 14 Articolul 105 din LFCE prevedea că acestor funcționari temporari li se aplica, prin analogie și în măsura în care aceasta era conformă cu natura raportului lor de muncă, statutul general al funcționarilor, cu excepția dreptului la stabilitatea locului de muncă, a anumitor niveluri de remunerație și a regimului pensionării din funcția publică.
- 15 Dispozițiile LFCE au fost preluate în legile finanțelor Comunității autonome Galicia pentru anii 2003-2007, în care se prevedea că funcționarii temporari, spre deosebire de funcționarii de carieră, nu erau titulari ai dreptului de a percepe sporul de vechime trienal. Acesta este un spor acordat pentru fiecare perioadă de 3 ani de serviciu îndeplinit.

- 16 În temeiul competenței exclusive care îi este conferită prin articolul 149 alineatul 1 punctul 18 din Constituție, statul spaniol a adoptat Legea 7/2007 privind statutul de bază al funcționarilor publici (*Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público*) din 12 aprilie 2007 (BOE n° 89 din 13 aprilie 2007, p. 16270, denumită în continuare „LEBEP”).
- 17 LEBEP se aplică, în conformitate cu articolul 2 alineatul 1 din aceasta, personalului statutar și, dacă este cazul, agenților contractuali ce lucrează în special în administrația comunităților autonome.
- 18 Articolul 8 din LEBEP are următorul cuprins:

„1. Persoanele care exercită, în interes general, funcții remunerate în administrația publică sunt funcționari publici.

2. Funcționarii publici se împart în:

- a) funcționari de carieră;
- b) funcționari temporari;
- c) agenți contractuali, indiferent dacă este vorba de personal permanent, pe durată nedeterminată sau pe durată determinată;
- d) personal auxiliar.”

- 19 Funcționarii de carieră și temporari sunt definiți la articolele 9 și 10 din LEBEP la fel cum sunt definiți în LFCE.
- 20 Articolul 25 din LEBEP, intitulat „Remunerarea funcționarilor temporari”, modifică regimul referitor la sporul de vechime trienal în vigoare până atunci arătând, la alineatul 2, că „[s]unt recunoscute perioadele de trei ani de vechime care corespund serviciului efectuat înainte de intrarea în vigoare [a legii menționate], care nu produc efecte asupra remunerării decât cu începere de la intrarea în vigoare a acesteia”.
- 21 LEBEP, prin care s-a abrogat articolul 5 alineatul 2 și articolele 104 și 105 din LFCE, a intrat în vigoare la 13 mai 2007.
- 22 În temeiul articolului 25 alineatul 2 din LEBEP, Consellería a stabilit normele referitoare la recunoașterea din oficiu a perioadelor de 3 ani de vechime pentru funcționarii temporari care aveau calitatea de profesori în Comunitatea autonomă Galicia.
- 23 Articolul 27 alineatul 1 litera a) din Legea privind regimul financiar și bugetar al Comunității autonome Galicia, aprobat prin Decretul legislativ 1/1999 (Decreto legislativo 1/1999, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Régimen Financiero y presupuestario de Galicia) din 7 octombrie 1999 (BOE n° 293 din 8 decembrie 1999, p. 42303) prevede că drepturile care presupun o obligație pecuniară se prescriu în termen de 5 ani.

Acțiunile principale și întrebările preliminare*Cauza C-444/09*

- ²⁴ Doamna Gavieiro Gavieiro, care era, la data la care a introdus acțiunea principală, angajată ca funcționar stagiar la Consellería, a lucrat, între 1994 și 2007, ca profesor temporar în diverse instituții de învățământ în Galicia pentru o perioadă totală de 9 ani 2 luni și 17 zile.
- ²⁵ Ca urmare a intrării în vigoare a LEBEP, Consellería a recunoscut dreptul doamnei Gavieiro Gavieiro de a primi, începând cu 13 mai 2007, un spor de vechime trienal, în măsura în care aceasta îndeplinise funcția timp de 9 ani în cadrul Comunității autonome Galicia.
- ²⁶ La 14 noiembrie 2008, reclamanta din acțiunea principală a solicitat Consellería să îi recunoască perioadele de 3 ani de vechime pentru care dreptul nu era prescris, și anume perioada cuprinsă între luna noiembrie 2003 și 12 mai 2007, și să îi plătească sporul de vechime trienal corespunzător. Această cerere era întemeiată pe dreptul său de a primi un tratament nediscriminatoriu prevăzut de clauza 4 din acordul-cadru, astfel cum a fost interpretată de Curte în Hotărârea din 13 septembrie 2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, Rep., p. I-7109).
- ²⁷ Prin decizia din 5 martie 2009, Consellería a respins cererea respectivă, considerând că LEBEP nu acordă sporul de vechime trienal funcționarilor temporari decât începând cu 13 mai 2007, data intrării în vigoare a acestei legi.

- 28 Doamna Gavieiro Gavieiro a introdus o acțiune la instanța de trimitere împotriva deciziei de respingere menționate, solicitând anularea acesteia și recunoașterea, cu efect retroactiv, a sporului de vechime trienal pe care pretinde că l-a dobândit.
- 29 Întrucât a apreciat că soluționarea litigiului cu care este sesizată necesită o interpretare a acordului-cadru, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de A Coruña a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Ce se înțelege prin expresia «condiții de vechime diferite» care figurează în clauza 4 alineatul (4) din acordul-cadru [anexat la] Directiva 1999/70/CE? Simpla natură temporară a serviciului anumitor funcționari publici constituie un «motiv obiectiv» care justifică o diferență de tratament în ceea ce privește acordarea unui spor de vechime în muncă?”

Cauza C-456/09

- 30 Doamna Iglesias Torres, angajată în prezent la Consellería ca funcționar de carieră în cadrul corpului profesorilor din școlile oficiale de limbi din Comunitatea autonomă Galicia, a lucrat, între 1994 și 13 mai 2007, ca profesor temporar pentru Consellería în diverse instituții de învățământ în Galicia, pentru o perioadă totală de 9 ani.
- 31 Ca urmare a intrării în vigoare a LEBEP, doamna Iglesias Torres a solicitat, la 23 aprilie 2009, să i se recunoască dreptul de a primi remunerația corespunzătoare diferenței dintre cea pe care o percepute și cea pe care ar fi trebuit să o perceapă în temeiul dreptului la sporul de vechime trienal pe care îl dobândise în perioada anterioară acestei intrări în vigoare.

- 32 Prin decizia din 13 mai 2009, adoptată în temeiul unor competențe delegate de Conselleiro, directorul Direcției provinciale a educației și universităților din Lugo a respins cererea menționată.
- 33 Doamna Iglesias Torres a introdus o acțiune la instanța de trimitere împotriva acestei decizii de respingere, solicitând anularea acesteia și recunoașterea, cu efect retroactiv, a sporului de vechime trienal pe care pretinde că l-a dobândit. În această privință, doamna Iglesias Torres s-a întemeiat pe clauza 4 din acordul-cadru, astfel cum a fost interpretată de Curte în Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior.
- 34 Având îndoieli cu privire la interpretarea acordului-cadru în lumina jurisprudenței Curții, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de Pontevedra a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Directiva 1999/70/CE se aplică personalului temporar din cadrul Comunității autonome Galicia?
- 2) Articolul 25 alineatul 2 din [LEBEP] poate fi considerat măsură națională de transpunere a acestei directive, deși această lege nu face nicio trimitere la reglementarea comunitară?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, articolul 25 alineatul 2 din LEBEP trebuie considerat în mod obligatoriu ca fiind măsura națională de transpunere la care se face referire la punctul 4 din dispozitivul Hotărârii Curții din 15 aprilie 2008, Impact (C-268/06, Rep., p. I-2483) sau statul spaniol este obligat să acorde cu caracter retroactiv remunerarea ce rezultă din aplicarea sporului de vechime trienal pe care l-a recunoscut în temeiul directivei?

4) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare, Directiva 1999/70/CE este direct aplicabilă în speță, în sensul Hotărârii [...] Del Cerro [Alonso, citată anterior]?”

35 Având în vedere conexitatea existentă între cele două cauze principale, este necesară reunirea acestora în vederea pronunțării prezentei hotărâri.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare formulată în cauza C-456/09

36 Prin intermediul primei întrebări formulate în cauza C-456/09, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă un membru al personalului temporar al Comunității autonome Galicia, precum reclamanta din acțiunea principală, intră în domeniul de aplicare personal al Directivei 1999/70 și al acordului-cadru.

37 Toate persoanele interesate care au prezentat observații Curții consideră că la această întrebare trebuie să se răspundă afirmativ.

38 În această privință, trebuie amintit că Curtea s-a pronunțat deja în sensul că rezultă atât din cuprinsul Directivei 1999/70 și din cel al acordului-cadru, cât și din economia și finalitatea acestora că prevederile cuprinse în acestea se aplică contractelor și raporturilor de muncă pe durată determinată încheiate cu autorități publice și alte organe ale sectorului public (Hotărârea din 4 iulie 2006, Adeneler și alții, C-212/04, Rec., p. I-6057, punctele 54-57, Hotărârile din 7 septembrie 2006, Marrosu și Sardino,

C-53/04, Rec., p. I-7213, punctele 40-43, și Vassallo, C-180/04, Rec., p. I-7251, punctele 32-35, precum și Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 25).

- 39 Într-adevăr, astfel cum rezultă din clauza 2 alineatul (1) din acordul-cadru, domeniul de aplicare personal al acestuia este conceput în mod larg, avându-se în vedere în mod general „lucrători[i] pe durată determinată care au un contract de muncă sau un raport de muncă, definite în legislația, convențiile colective sau practicile în vigoare în fiecare stat membru” (a se vedea Hotărârea Adeneler și alții, citată anterior, punctul 56, Hotărârea din 23 aprilie 2009, Angelidaki și alții, C-378/07-C-380/07, Rep., p. I-3071, punctul 114, precum și Hotărârea din 24 iunie 2010, Sorge, C-98/09, Rep., p. I-5837, punctul 30).
- 40 Definiția noțiunii „lucrători pe durată determinată” în sensul acordului-cadru, prevăzută de clauza 3 alineatul (1) din acesta, cuprinde toți lucrătorii, fără a face distincție în funcție de calitatea publică sau privată a angajatorului lor (Hotărârea Adeneler și alții, citată anterior, punctul 56).
- 41 În plus, având în vedere importanța principiilor egalității de tratament și nediscriminării, care fac parte din principiile generale ale dreptului Uniunii, dispozițiile prevăzute în Directiva 1999/70 și în acordul-cadru în scopul garantării pentru lucrătorii pe durată determinată a beneficiului acelorași avantaje precum cele ce revin lucrătorilor pe durată nedeterminată comparabili, cu excepția cazului în care un tratament diferențiat se justifică prin motive obiective, trebuie să li se recunoască un domeniu de aplicare general, dat fiind că acestea reprezintă norme de drept social al Uniunii de o importanță deosebită, de care trebuie să beneficieze fiecare lucrător, în calitatea lor de cerințe minime de protecție (Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 27).
- 42 În consecință, Directiva 1999/70 și acordul-cadru se aplică tuturor lucrătorilor care prestează servicii remunerate în cadrul unui raport de muncă pe durată determinată încheiat cu angajatorul lor (Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 28).

- 43 Simpla împrejurare că un loc de muncă este calificat drept „statutar” potrivit dreptului național sau prezintă anumite caracteristici specifice funcției publice în statul membru în cauză este irelevantă în această privință, întrucât, în caz contrar, s-ar repune serios în discuție efectul util al Directivei 1999/70 și cel al acordului-cadru, precum și aplicarea uniformă a acestora în statele membre, atâta vreme cât le rezervă acestora din urmă posibilitatea de a exclude în mod discreționar anumite categorii de persoane de la acordarea beneficiului protecției oferite prin aceste instrumente ale dreptului Uniunii (a se vedea Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 29).
- 44 Având în vedere că este cert că doamna Iglesias Torres a lucrat pentru o perioadă mai mare de 9 ani în diverse instituții de învățământ din Comunitatea autonomă Galicia ca funcționar temporar și că, pe de altă parte, cauza principală se referă la situația funcționarilor de carieră comparată cu cea a funcționarilor temporari, aceasta intră în domeniul de aplicare personal al Directivei 1999/70 și al celui al acordului-cadru.
- 45 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare formulată în cauza C-456/09 că un membru al personalului temporar al Comunității autonome Galicia, precum reclamanta din acțiunea principală, intră în domeniul de aplicare personal al Directivei 1999/70 și al celui al acordului-cadru anexat la această directivă.

Cu privire la singura întrebare formulată în cauza C-444/09

- 46 Prin singura întrebare adresată în cauza C-444/09, instanța de trimitere solicită să se stabilească în ce mod trebuie să fie interpretată expresia „condițiile de vechime diferite”, care figurează în clauza 4 alineatul (4) din acordul-cadru, și dacă natura temporară a serviciului anumitor funcționari publici constituie, prin ea însăși, un „motiv

obiectiv” în sensul acestei dispoziții, care justifică diferența de tratament în ceea ce privește acordarea unui spor de vechime în muncă.

47 În prealabil, trebuie amintit că, potrivit clauzei 1 litera (a) din acordul-cadru, unul dintre obiectivele acestuia constă în îmbunătățirea calității muncii pe durată determinată, asigurând aplicarea principiului nediscriminării. Totodată, în cel de al treilea paragraf al preambulului acordului-cadru se precizează că acesta „ilustrează disponibilitatea partenerilor sociali de a stabili un cadru general pentru asigurarea egalității de tratament pentru lucrătorii cu contract de muncă pe durată determinată, protejându-i împotriva discriminării”. Considerentul (14) al Directivei 1999/70 menționează, în acest sens, că obiectivul acordului-cadru constă, în special, în îmbunătățirea calității muncii pe durată determinată prin stabilirea unor cerințe minime de natură a garanta aplicarea principiului nediscriminării.

48 Acordul-cadru, în special clauza 4 din acesta, urmărește aplicarea principiului menționat în privința lucrătorilor pe durată determinată pentru a împiedica posibilitatea ca un raport de muncă de această natură să fie utilizat de un angajator pentru a-i priva pe acești lucrători de drepturile recunoscute lucrătorilor pe durată nedeterminată (Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 37).

49 Potrivit Curții, având în vedere aceste obiective urmărite prin acordul-cadru, astfel cum au fost amintite în cuprinsul ultimelor două puncte, clauza 4 din acesta trebuie înțeleasă în sensul că exprimă un principiu de drept social al Uniunii care nu poate fi interpretat în mod restrictiv (a se vedea Hotărârile citate anterior Del Cerro Alonso, punctul 38, și Impact, punctul 114).

50 În măsura în care instanța de trimitere solicită, în cadrul unui litigiu referitor la dreptul unor funcționari temporari la un spor de vechime, interpretarea expresiei „condiții de vechime diferite”, care figurează în clauza 4 alineatul (4) din acordul-cadru, trebuie

subliniat că Curtea s-a pronunțat deja în sensul că un spor de vechime identic cu cel în discuție în acțiunea principală, a cărui percepere era rezervată prin prevederile de drept național personalului statutar fix din serviciile de sănătate care lucra pe durată nedeterminată, cu excluderea personalului temporar, intră în noțiunea „condiții de încadrare în muncă” prevăzută în clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru (Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctele 47 și 48).

51 Astfel cum rezultă din deciziile de trimitere, până la intrarea în vigoare a LEBEP la 13 mai 2007, reglementarea aplicabilă personalului care lucra în serviciile administrației publice ale Comunității autonome Galicia, adoptată în conformitate cu dispozițiile LFCE, institua o diferență de tratament în privința acordării sporului de vechime trienal între membrii personalului acestei comunități autonome. Această diferență de tratament nu era determinată în funcție de vechimea acestora din urmă, ci în funcție de durata raportului de muncă cu angajatorul lor. Spre deosebire de funcționarii de carieră, funcționarii temporari nu beneficiau de sporul aferent perioadelor de 3 ani de vechime, indiferent de perioada petrecută în serviciu.

52 În aceste împrejurări, astfel cum a subliniat și Comisia în mod întemeiat, o diferență de tratament precum cea instituită de reglementarea spaniolă în discuție în acțiunea principală trebuie analizată prin prisma clauzei 4 alineatul (1) din acordul-cadru.

53 Astfel cum rezultă din jurisprudența Curții, în ceea ce privește sporurile de vechime precum cel în discuție în acțiunea principală, lucrătorii pe durată determinată nu trebuie să fie tratați, cu excepția cazului în care există o justificare obiectivă, mai puțin favorabil decât lucrătorii pe durată nedeterminată care se află într-o situație comparabilă (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Del Cerro Alonso, punctele 42 și 47, precum și Impact, punctul 126).

54 În ceea ce privește problema dacă natura temporară a serviciului anumitor funcționari publici poate constitui, prin ea însăși, un motiv obiectiv în sensul clauzei 4 din acordul-cadru, trebuie amintit că Curtea s-a pronunțat deja în sensul că noțiunea de motive obiective care figurează la alineatul (1) din această clauză trebuie interpretată în sensul că nu permite justificarea unei diferențe de tratament între lucrătorii pe durată determinată și lucrătorii pe durată nedeterminată prin faptul că această diferențiere este prevăzută printr-o normă generală și abstractă de drept intern, cum ar fi o lege sau o convenție colectivă (Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 57).

55 Noțiunea amintită impune ca inegalitatea de tratament în cauză să fie justificată de existența unor elemente precise și concrete, ce caracterizează condiția de încadrare în muncă despre care este vorba, în contextul specific în care se situează aceasta și în temeiul unor criterii obiective și transparente, pentru a verifica dacă această inegalitate răspunde unei necesități reale, dacă este susceptibilă de a asigura îndeplinirea obiectivului urmărit și dacă este necesară pentru realizarea acestui scop (a se vedea Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctul 58). Aceste elemente pot rezulta, cu precădere, din natura specifică a atribuțiilor pentru îndeplinirea cărora au fost încheiate contractele pe durată determinată și din caracteristicile inerente ale acestor atribuții sau, după caz, din urmărirea unui obiectiv legitim de politică socială de către un stat membru (a se vedea în ceea ce privește clauza 4 alineatul (1) din același acord-cadru Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, punctele 53 și 58; în ceea ce privește noțiunea „motive obiective” care figurează în clauza 5 alineatul (1) litera (a) din acordul-cadru, a se vedea Hotărârea Adeneler și alții, citată anterior, punctele 69 și 70, precum și Ordonanța din 24 aprilie 2009, Koukou, C-519/08, punctul 45).

56 În schimb, recurgerea doar la natura temporară a muncii personalului din cadrul administrației publice nu este conformă acestor cerințe și nu poate, prin urmare, să constituie un motiv obiectiv în sensul clauzei 4 alineatul (1) din acordul-cadru.

57 Astfel, o diferență de tratament în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă între lucrătorii pe durată determinată și lucrătorii pe durată nedeterminată nu poate

fi justificată de un criteriu care, în mod general și abstract, se referă chiar la durata raportului de muncă. A admite că natura temporară a unui raport de muncă este suficientă, prin ea însăși, pentru justificarea unei asemenea diferențe ar lipsi de conținut obiectivele Directivei 1999/70 și ale acordului-cadru, amintite la punctele 47 și 48 din prezenta hotărâre. În loc să îmbunătățească calitatea muncii pe durată determinată și să promoveze egalitatea de tratament urmărită atât de Directiva 1999/70, cât și de acordul-cadru, recurgerea la un asemenea criteriu ar conduce la perpetuarea menținerii unei situații defavorabile lucrătorilor pe durată determinată.

- 58 În aceste împrejurări, trebuie să se răspundă la singura întrebare formulată în cauza C-444/09 că un spor de vechime, precum cel în discuție în acțiunea principală, în măsura în care reprezintă o condiție de încadrare în muncă, intră în domeniul de aplicare al clauzei 4 alineatul (1) din acordul-cadru, astfel încât lucrătorii pe durată determinată pot să se opună unui tratament care, în privința acordării acestui spor, este, cu excepția unei justificări obiective, mai puțin favorabil decât cel de care beneficiază lucrătorii pe durată nedeterminată care se află într-o situație comparabilă. Natura temporară a raportului de muncă al anumitor funcționari publici nu poate să reprezinte, prin ea însăși, un motiv obiectiv în sensul acestei clauze din acordul-cadru.

Cu privire la a doua întrebare formulată în cauza C-456/09

- 59 Prin intermediul celei de a doua întrebări formulate în cauza C-456/09, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă simpla împrejurare că o măsură națională, precum articolul 25 alineatul 2 din LEBEP, nu conține nicio trimitere la Directiva 1999/70 exclude posibilitatea ca această măsură să fie considerată măsură de transpunere a acestei directive.

- ⁶⁰ Consellería, guvernul spaniol și Comisia susțin, spre deosebire de doamna Iglesias Torres, că articolul 25 alineatul 2 din LEBEP trebuie să fie considerat măsură națională de transpunere a Directivei 1999/70, chiar dacă nu se face trimitere la aceasta și nici la vreo altă reglementare a Uniunii în expunerea de motive a acestei legi.
- ⁶¹ În această privință, trebuie amintit că articolul 2 al treilea paragraf din Directiva 1999/70 prevede că, atunci când statele membre adoptă actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a acestei directive, ele conțin o trimitere la directiva respectivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere în momentul publicării lor oficiale.
- ⁶² În cazul în care o directivă prevede expres că dispozițiile de transpunere a acelei directive conțin o trimitere la aceasta sau sunt însoțite de o asemenea trimitere în momentul publicării lor oficiale, este în orice caz obligatorie adoptarea unui act pozitiv de transpunere (a se vedea Hotărârea din 18 decembrie 1997, Comisia/Spania, C-361/95, Rec., p. I-7351, punctul 15, și Hotărârea din 29 octombrie 2009, Comisia/Polonia, C-551/08, punctul 23).
- ⁶³ Deși este adevărat că un stat membru ar putea, în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulate în temeiul articolului 258 TFUE, să fie condamnat pentru faptul de a nu fi respectat obligațiile care decurg din articolul 2 al treilea paragraf din Directiva 1999/70, de aici nu reiese în mod obligatoriu, astfel cum a susținut și Comisia în mod întemeiat, că o măsură națională care nu face trimitere, în expunerea de motive, la directiva în cauză nu poate fi considerată măsură valabilă de transpunere a acesteia.
- ⁶⁴ Având în vedere că statelor membre le revine nu numai sarcina de a transpune în mod formal directivele Uniunii în ordinea lor juridică, ci și sarcina de a garanta că obligațiile care le revin în temeiul acestor directive sunt pe deplin și în orice moment

respectate, nu se poate exclude posibilitatea ca un stat membru, care a încercat într-o primă etapă să transpună o directivă și să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul dreptului Uniunii, să realizeze, în special ca urmare a unor litigii inițiate la instanțele naționale sau a unei acțiuni introduse de Comisie în temeiul articolului 258 TFUE, că dispozițiile dreptului său intern nu au transpus în mod corect sau complet dreptul Uniunii și că ele trebuie, în aceste împrejurări, să fie modificate.

⁶⁵ În speță, este cert că modificarea reglementării naționale realizată prin LEBEP a fost efectuată atunci când în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Del Cerro Alonso, citată anterior, referitoare la același spor de vechime trienal precum cel în discuție în acțiunea principală, s-a evidențiat diferența de tratament, în privința dreptului la acordarea unui asemenea spor, între personalul statutar și personalul temporar angajat de o entitate care face parte din administrația publică a unei comunități autonome spaniole.

⁶⁶ Deși instanța națională, singura competentă să interpreteze dreptul național, are sarcina să verifice, în speță, dacă, având în vedere modul de redactare a articolului 25 alineatul 2 din LEBEP, obiectivul urmărit prin acesta și împrejurările adoptării lui, această dispoziție constituie o măsură de transpunere a Directivei 1999/70, simpla împrejurare că nu conține nicio trimitere la directiva menționată nu exclude posibilitatea ca această dispoziție să fie considerată ca reprezentând o asemenea măsură.

⁶⁷ În aceste împrejurări, trebuie să se răspundă la a doua întrebare formulată în cauza C-456/09 că simpla împrejurare că o dispoziție națională, precum articolul 25 alineatul 2 din LEBEP, nu conține nicio trimitere la Directiva 1999/70 nu exclude posibilitatea ca această dispoziție să fie considerată măsură națională de transpunere a acestei directive.

Cu privire la a patra întrebare formulată în cauza C-456/09

- ⁶⁸ Întrucât, astfel cum rezultă din răspunsul la întrebarea adresată în cauza C-444/09, un spor de vechime precum cel în discuție în acțiunea principală intră în domeniul de aplicare al clauzei 4 alineatul (1) din acordul-cadru deoarece constituie o condiție de încadrare în muncă, este necesar ca a patra întrebare adresată în cauza C-456/09 să fie reformulată, astfel încât să se poată da instanței de trimitere un răspuns util.
- ⁶⁹ Astfel, prin intermediul acestei întrebări, instanța menționată solicită, în esență, să se stabilească dacă, într-un litigiu precum cel din cauza principală, clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru poate fi invocată în fața unei instanțe naționale de către particulari pentru a li se recunoaște beneficiul sporului de vechime trienal pentru perioada cuprinsă între data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea Directivei 1999/70 și data intrării în vigoare a legii naționale prin care se transpune această directivă în dreptul intern al statului membru în cauză.
- ⁷⁰ Atât Consellería, cât și guvernul spaniol au insistat, în observațiile pe care le-au prezentat în cauzele C-444/09 și C-456/09, asupra faptului că un particular nu se poate întemeia pe efectul direct al unei dispoziții dintr-o directivă dacă aceasta a făcut obiectul unei măsuri naționale de transpunere în dreptul intern al statului membru în cauză. În opinia guvernului spaniol, atunci când reclamantele din acțiunea principală și-au introdus contestațiile, Directiva 1999/70 fusese deja transpusă în dreptul spaniol referitor la acordarea sporului de vechime trienal, astfel încât drepturile lor izvorăsc din articolul 25 din LEBEP, iar nu din această directivă. Menținerea unui efect direct al acesteia în împrejurări precum cele din acțiunile principale ar reprezenta o punere în discuție fără nicio limită în timp a eficacității normelor statelor membre, care, deși au transpus deja în mod corect conținutul unei directive în dreptul intern, au fost adoptate după expirarea termenului de transpunere.

- 71 Totuși, aceste argumente par să ignore natura cererilor introduse de reclamantele din acțiunile principale la instanțele naționale și nu țin seama, prin urmare, de relevanța, prin raportare la acțiunile principale, a celei de a patra întrebări adresate de instanța de trimitere în cauza C-456/09 referitoare la efectul direct al clauzei 4 alineatul (1) din acordul-cadru.
- 72 Obligația care le revine statelor membre în temeiul unei directive de a atinge rezultatul prevăzut de aceasta, precum și îndatorirea acestora, în temeiul articolului 4 alineatul (3) TUE, de a lua toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea acestei obligații se impun tuturor autorităților statelor membre, inclusiv autorităților judiciare în cadrul competențelor acestora. Astfel de obligații sunt în sarcina acestor autorități, inclusiv, dacă este cazul, în calitatea lor de angajator public (Hotărârea Impact, citată anterior, punctul 41, precum și punctul 85 și jurisprudența citată).
- 73 Atunci când nu pot să interpreteze și să aplice reglementarea națională în conformitate cu cerințele dreptului Uniunii, instanțele naționale și organele administrației au obligația să aplice integral dreptul Uniunii și să protejeze drepturile pe care acesta le conferă particularilor, înlăturând, dacă este nevoie, aplicarea oricărei dispoziții de drept intern contrare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 1989, Costanzo, 103/88, Rec., p. 1839, punctul 33, și Hotărârea din 14 octombrie 2010, Fuß, C-243/09, Rep., p. I-9849, punctul 63).
- 74 În speță, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru are efect direct în cadrul a două litigii referitoare la profesori temporari angajați de Comunitatea autonomă Galicia care, până la intrarea în vigoare a LEBEP și la modificarea prin aceasta a LFCE, nu au beneficiat de dreptul la sporul de vechime trienal acordat de această comunitate autonomă și solicită recunoașterea cu efect retroactiv a acestui drept pentru perioada cuprinsă între data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea Directivei 1999/70 și data intrării

în vigoare a LEBEP, sub rezerva respectării dispozițiilor relevante din dreptul național referitoare la prescripție.

- 75 Întrucât principiul protecției jurisdicționale efective constituie un principiu general al dreptului Uniunii, recunoscut de altfel la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, instanțelor naționale le revine atribuția ca, în absența unei măsuri care să transpună în mod corect Directiva 1999/70 în dreptul spaniol în perioada menționată, să asigure protecția juridică a drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dispozițiilor de drept al Uniunii și să garanteze efectul deplin al acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea Impact, citată anterior, punctele 42 și 43 și jurisprudența citată).
- 76 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în toate situațiile în care dispozițiile unei directive sunt, din punctul de vedere al conținutului lor, necondiționate și suficient de precise, particularii au dreptul să le invoce împotriva statului, în special în calitatea de angajator a acestuia (a se vedea în special, în acest sens, Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall, 152/84, Rec., p. 723, punctele 46 și 49, Hotărârea din 20 martie 2003, Kutz-Bauer, C-187/00, Rec., p. I-2741, punctele 69 și 71, precum și Hotărârea Impact, citată anterior, punctul 57).
- 77 Curtea s-a pronunțat deja în sensul că aplicarea acestei jurisprudențe este permisă în privința acordurilor care, precum acordul-cadru, s-au născut dintr-un dialog desfășurat în temeiul articolului 155 alineatul (1) TFUE între parteneri sociali la nivelul Uniunii și care, conform alineatului (2) al aceluiași articol, au fost puse în aplicare printr-o directivă a Consiliului Uniunii Europene, din care, în consecință, fac parte integrantă (Hotărârea Impact, citată anterior, punctul 58).
- 78 Clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru interzice în mod general și în termeni neechivoci orice diferență de tratament nejustificată în mod obiectiv în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă, în raport cu lucrătorii cu contract pe durată determinată. Astfel, conținutul acestei dispoziții este suficient de precis pentru a putea fi invocată de un justițiabil și aplicată de instanță (Hotărârea Impact, citată anterior,

punctul 60, și Hotărârea din 22 aprilie 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, Rep., p. I-3527, punctul 24).

- ⁷⁹ Pe de altă parte, interdicția precisă prevăzută în clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru nu necesită adoptarea vreunui act de către instituțiile Uniunii și nu conferă în niciun fel statelor membre posibilitatea de a condiționa sau de a restrânge, cu ocazia transpunerii sale în dreptul intern, sfera de aplicare a interdicției pe care această dispoziție o prevede în domeniul condițiilor de încadrare în muncă (Hotărârea Impact, citată anterior, punctul 62).
- ⁸⁰ Desigur, dispoziția menționată prezintă, prin raportare la principiul nediscriminării pe care îl enunță, o excepție referitoare la justificări întemeiate pe motive obiective.
- ⁸¹ Cu toate acestea, aplicarea acestei excepții poate fi supusă unui control jurisdicțional, deși posibilitatea de a se prevala de aceasta nu împiedică să se considere că dispoziția analizată conferă particularilor drepturi pe care le pot valorifica în instanță și pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze (Hotărârea Impact, citată anterior, punctul 64).
- ⁸² De asemenea, trebuie amintit că, în cazul în care justițiabilii pot invoca o directivă împotriva unui stat, aceștia pot invoca directiva respectivă indiferent de calitatea în care acționează statul menționat, de angajator sau de autoritate publică. Astfel, în ambele cazuri, trebuie să se evite posibilitatea ca statul să obțină avantaje de pe urma încălcării de către acesta a dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Marshall, citată anterior, punctul 49, precum și Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții, C-188/89, Rec., p. I-3313, punctul 17).

- ⁸³ Rezultă că clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru este necondiționată și suficient de precisă pentru a putea fi invocată în fața unei instanțe naționale de către particulari împotriva statului.
- ⁸⁴ În acțiunea principală, Consellería susține, de asemenea, că nu este necesar ca împotriva ei să fie invocat efectul direct al clauzei menționate, întrucât avea obligația de a respecta dispozițiile LFCE și ale LEBEP, cu alte cuvinte, legi ale statului care intră exclusiv în competența acestuia. În ceea ce privește o eventuală răspundere patrimonială a statului pentru încălcarea Directivei 1999/70, ea susține că distincția efectuată prin Constituție între legislația de bază a statului și reglementările de punere în aplicare adoptate de comunitățile autonome nu le permit acestora să distrugă sau să întrerupă legătura de cauzalitate între transpunerea nesatisfăcătoare a acestei directive de către stat și prejudiciul cauzat particularilor.
- ⁸⁵ Guvernul spaniol constată de asemenea că Comunitatea autonomă Galicia nu are competență nici pentru a modifica LEBEP, nici pentru a înlătura aplicarea acesteia. În cazul în care această comunitate ar fi decis să recunoască dreptul la acordarea cu efect retroactiv a sporului de vechime trienal în calitatea sa de angajator, în temeiul efectului direct al Directivei 1999/70, aceasta ar fi încălcat în mod flagrant norma statală de transpunere. Referitor la eventuala răspundere a statului pentru încălcarea Directivei 1999/70, acest guvern susține, în observațiile pe care le-a prezentat în cauza C-444/09, că nu sunt întrunite condițiile impuse de jurisprudența Curții pentru aprecierea existenței unei încălcări suficient de grave a directivei menționate.
- ⁸⁶ În privința acestor argumente, trebuie amintit că, astfel cum rezultă și din deciziile de trimitere și din chiar modul de formulare a întrebărilor adresate de instanțele de trimitere, acestea din urmă nu sunt sesizate cu acțiuni care să urmărească stabilirea răspunderii statului pentru încălcarea Directivei 1999/70, ci cu cereri întemeiate direct

pe această directivă de acordare a sporului de vechime trienal pentru o perioadă în care directiva nu fusese corect transpusă în dreptul intern.

⁸⁷ Având în vedere că clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru este necondiționată și suficient de precisă pentru a putea fi invocată în fața unei instanțe naționale de un particular împotriva unui stat, reclamantele din acțiunile principale pot să își valorifice în mod legal cererile lor de acordare a sporului de vechime trienal la care au dreptul în mod retroactiv întemeindu-se direct pe dispozițiile acestei clauze. O acțiune în despăgubiri întemeiată pe jurisprudența Curții referitoare la răspunderea statelor membre pentru încălcarea dreptului Uniunii nu pare să fie, așadar, necesară la prima vedere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2001, Stockholm Lindöpark, C-150/99, Rec., p. I-493, punctul 35).

⁸⁸ În plus, astfel cum chiar guvernul spaniol a recunoscut în observațiile sale depuse în cauza C-444/09, chestiunea răspunderii statului pentru încălcarea dreptului Uniunii nu a fost în niciun moment ridicată de instanța de trimitere în cauza respectivă. Situația este aceeași și în cauza C-456/09, în care instanța de trimitere și-a întemeiat raționamentul pe consecințele care rezultă dintr-un eventual efect direct al clauzei relevante din acordul-cadru. Referitor la problemele privind răspunderea statului, pare să rezulte din decizia de trimitere din cauza C-456/09, precum și din observațiile prezentate Curții, că instanța de trimitere nici nu are competența să judece asemenea litigii.

⁸⁹ În cauza principală, în care, astfel cum rezultă de la punctele 86 și 87 din prezenta hotărâre, se solicită aplicarea retroactivă a unei dispoziții dintr-o directivă ce are efect direct, consecințele care rezultă din distincția efectuată prin Constituție între legislația de bază a statului referitoare la statutul funcționarilor și reglementarea de punere în aplicare adoptată de comunitățile autonome este o problemă de drept intern.

- 90 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se răspundă la a patra întrebare formulată în cauza C-456/09 că clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru este necondiționată și suficient de precisă pentru a putea fi invocată în fața unei instanțe naționale de funcționarii temporari împotriva unui stat pentru a li se recunoaște beneficiul unui spor de vechime, precum sporul de vechime trienal în discuție în acțiunea principală, pentru perioada cuprinsă între data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea Directivei 1999/70 și data intrării în vigoare a legii naționale prin care se transpune această directivă în dreptul intern al statului membru în cauză, sub rezerva respectării dispozițiilor relevante din dreptul național referitoare la prescripție.

Cu privire la a treia întrebare formulată în cauza C-456/09

- 91 Prin intermediul celei de a treia întrebări formulate în cauza C-456/09, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, având în vedere că reglementarea națională în discuție în acțiunea principală recunoaște dreptul funcționarilor temporari la acordarea sporului aferent perioadelor de 3 ani de vechime, însă conține o clauză de excludere a aplicării retroactive a acestui drept, autoritățile competente spaniole pot să refuze acordarea unui asemenea drept sau dacă, dimpotrivă, acestea au obligația, în temeiul dreptului Uniunii, să acorde acestui drept la acordarea sporului efect retroactiv cu începere de la data expirării termenului acordat statelor membre pentru efectuarea transpunerii acestei directive.
- 92 În prealabil, trebuie amintit că termenii folosiți la articolul 25 alineatul 2 din LEBEP exclud în mod expres atribuirea unui efect retroactiv acestei dispoziții.
- 93 În aceste împrejurări, instanța de trimitere ridică problema consecințelor pe care le are, prin raportare la cauza principală, punctul 4) al dispozitivului Hotărârii Impact, citată anterior, în care Curtea a declarat că, în măsura în care dreptul național

aplicabil cuprinde o normă care exclude aplicarea retroactivă a unei legi, în lipsa unei indicații contrare clare și lipsite de ambiguitate, o instanță națională, sesizată cu o cerere întemeiată pe încălcarea unei dispoziții din legea națională care transpune Directiva 1999/70, nu este obligată, în temeiul dreptului Uniunii, să confere dispoziției respective un efect retroactiv la data expirării termenului de transpunere a acestei directive, cu excepția situației în care, în dreptul național vizat, există o indicație de această natură care poate conferi acestei dispoziții un astfel de efect retroactiv.

94 Cu toate acestea, trebuie amintit că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Impact, citată anterior, se punea problema dacă instanța de trimitere, și anume o instanță specializată căreia, prin legea națională de transpunere a Directivei 1999/70, i se atribuisese competența necesară soluționării cererilor întemeiate pe acea lege, avea obligația, în temeiul dreptului Uniunii, să se declare competentă și pentru a se pronunța asupra pretențiilor întemeiate în mod direct pe însăși această directivă, atunci când ele se raportau la o perioadă ulterioară datei expirării termenului de transpunere a directivei menționate, dar anterioară datei de intrare în vigoare a legii naționale de transpunere.

95 Răspunsul Curții la a patra întrebare adresată în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Impact se întemeia pe ipoteza potrivit căreia instanța de trimitere era competentă doar pentru a se pronunța asupra cererilor din acțiunea principală, în măsura în care acestea se întemeiau pe o încălcare a legii naționale prin care se transpunea Directiva 1999/70 (Hotărârea Impact, citată anterior, punctul 96). Numai pentru această ipoteză și în măsura în care legea națională de transpunere ar fi exclus atribuirea unui efect retroactiv dispozițiilor acesteia Curtea a indicat, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 93 din prezenta hotărâre, că dreptul Uniunii, în special cerința privind interpretarea conformă, nu ar putea fi interpretat, dacă nu se dorește ca instanța de trimitere să fie constrânsă să interpreteze dreptul național *contra legem*, în sensul că impune instanței de trimitere să confere legii naționale de transpunere în discuție un efect retroactiv la data expirării termenului de transpunere a directivei menționate.

- ⁹⁶ Cu toate acestea, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Impact, citată anterior, din informațiile furnizate de instanța de trimitere reiese că, în cauza principală, nu se pune nicio problemă cu privire la competența acestei instanțe de a soluționa pretențiile reclamantei din acțiunea principală referitoare la acordarea sporului de vechime trienal în măsura în care cererea acesteia din urmă este întemeiată în mod direct pe dispozițiile Directivei 1999/70.
- ⁹⁷ Întrucât clauza 4 alineatul (1) din acordul-cadru are efect direct, reclamanta din acțiunea principală poate să își valorifice în mod legal cererea de acordare a sporului de vechime la care are dreptul împotriva Consellería, în calitatea acesteia de angajator, în mod retroactiv, întemeindu-se direct pe dispozițiile acestei clauze.
- ⁹⁸ În speță, reclamanta din acțiunea principală a fost privată în mod discriminatoriu, în perioada cuprinsă între data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea Directivei 1999/70 și data adoptării articolului 25 alineatul 2 din LEBEP, de un spor de vechime care se încadrează în condițiile de încadrare în muncă în sensul clauzei 4 alineatul (1) din acordul-cadru. În aceste împrejurări, ea se întemeiază pe o dispoziție ce are efect direct pentru a acoperi o lacună pe care transpunerea incorrectă a Directivei 1999/70 a lăsat-o să subziste în dreptul național spaniol.
- ⁹⁹ În aceste împrejurări, trebuie să se răspundă la a treia întrebare formulată în cauza C-456/09 că, în pofida existenței, în reglementarea națională prin care se transpune Directiva 1999/70, a unei dispoziții prin care se recunoaște dreptul funcționarilor temporari la acordarea unui spor aferent unor perioade de 3 ani de vechime, însă prin care se exclude aplicarea retroactivă a acestui drept, autoritățile competente ale statului membru în cauză au obligația, în temeiul dreptului Uniunii și întrucât este vorba despre o dispoziție a acordului-cadru ce are efect direct, să confere acestui drept la acordarea sporului efect retroactiv cu începere de la data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea acestei directive.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- ¹⁰⁰ Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Un membru al personalului temporar al Comunității autonome Galicia, precum reclamanta din acțiunea principală, intră în domeniul de aplicare personal al Directivei 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP și al celui al Acordului-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat la 18 martie 1999, anexat la această directivă.**
- 2) **Un spor de vechime, precum cel în discuție în acțiunea principală, în măsura în care reprezintă o condiție de încadrare în muncă, intră în domeniul de aplicare al clauzei 4 alineatul (1) din Acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, anexat la Directiva 1999/70, astfel încât lucrătorii pe durată determinată pot să se opună unui tratament care, în privința acordării acestui spor, este, cu excepția unei justificări obiective, mai puțin favorabil decât cel de care beneficiază lucrătorii pe durată nedeterminată care se află într-o situație comparabilă. Natura temporară a raportului de muncă al anumitor funcționari publici nu poate să reprezinte, prin ea însăși, un motiv obiectiv în sensul acestei clauze din acordul-cadru.**

- 3) Simpla împrejurare că o dispoziție națională, precum articolul 25 alineatul 2 din Legea 7/2007 privind statutul de bază al funcționarilor publici din 12 aprilie 2007, nu conține nicio trimitere la Directiva 1999/70 nu exclude posibilitatea ca această dispoziție să fie considerată măsură națională de transpunere a acestei directive.
- 4) Clauza 4 alineatul (1) din Acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, anexat la Directiva 1999/70, este necondiționată și suficient de precisă pentru a putea fi invocată în fața unei instanțe naționale de funcționarii temporari împotriva unui stat pentru a li se recunoaște beneficiul unui spor de vechime, precum sporul de vechime trienal în discuție în acțiunea principală, pentru perioada cuprinsă între data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea Directivei 1999/70 și data intrării în vigoare a legii naționale prin care se transpune această directivă în dreptul intern al statului membru în cauză, sub rezerva respectării dispozițiilor relevante din dreptul național referitoare la prescripție.
- 5) În pofida existenței, în reglementarea națională prin care se transpune Directiva 1999/70, a unei dispoziții prin care se recunoaște dreptul funcționarilor temporari la acordarea unui spor aferent unor perioade de 3 ani de vechime, însă prin care se exclude aplicarea retroactivă a acestui drept, autoritățile competente ale statului membru în cauză au obligația, în temeiul dreptului Uniunii și întrucât este vorba despre o dispoziție a Acordului-cadru cu privire la munca pe durată determinată, anexat la Directiva 1999/70, ce are efect direct, să confere acestui drept la acordarea sporului efect retroactiv cu începere de la data expirării termenului acordat statelor membre pentru transpunerea acestei directive.

Semnături